

Třicet let od znovuzaložení Matice Radhoštské připomene výstava v Domě kultury

Příběh Cyrilometodějské kaple na Radhošti, to je název výstavy, která připomene 30. výročí znovuzaložení Matice Radhoštské. Slavnostní vernisáž proběhne v úterý 10. září v 17 hodin ve Výstavní síni Albína Poláška a návštěvníci si ji budou moci prohlédnout každý den od 9 do 17 hodin mimo středu a víkendy, kdy je zavřeno. O výstavě a Matici Radhoštské jsem si povídala s Janou Tomkovou.

Hlavním smyslem spolku je všestranná péče o kapli svatého Cyrila a Metoděje na Radhošti?

Ano, především její údržba, opravy, umožnění prohlídek, mší, podpora kulturních a společenských aktivit, osvěta a propagace tohoto poutního místa. Pro mě osobně je to spolek skvělých lidí, kteří dobrovolně darují svůj volný čas, energii a práci ochraně a správě kaple.

Historie Matice Radhoštské se začala psát před 119 lety.

O kostely se starají jejich farníci. Radhošť však nemá stále obyvatele. Proto byl zřízen roku 1905 spolek Matice Radhoštská, jehož členové si předsevzali o kapli pečovat.

Dne 5. ledna 1905 se v zasedací síni městské radnice ve Frenštátě pod Radhoštěm konala valná hromada a návrh stanov vypracovali Emil Kostelník, Alois Fialka, Jan Břečka, František Křenek a Josef Žák. Ve stanovách je zdokumentováno, že Matice Radhoštská jest spolkem, který za účelem sobě klade povznášeti poutu sv. věrozvěstů Cyrila a Metoděje na staroslavném Radhošti. V posledním 29. paragrafu je uvedeno: „Kdyby se spolek rozešel, případně celé spolkové jmění svatyni Cyrilo a Metodějské na Radhošti a správu jmění v tomto případě převezme farní úřad ve Frenštátě.“

Kaple na Radhošti byla postavena před 126 lety

Ano, sedm let před vznikem Matice Radhoštské. Sbirka na ni probíhala od 1885, základní stavba pak byla provedena v letech 1896-1898 v románsko-byzantském stylu. Stála z poloviny na území panství hukvaldského a z poloviny na území panství rožnovského, vlastně doposud je pozemek rozdělen, část spadá do katastru Dolní Bečvy a část do Trojanovic. Jejím středem prochází evropské rozvodí, je to nejvýše položený chrám u nás. Vzhledem k její poloze jsem postupně získávala materiály o kapli v muzeích a archivech prakticky po celé Moravě od Brněnského archivu až po Karvinský. Ale šla jsem i dál do digitálního archivu světového, který je v Kalifornii.

Vydaly archivy nová svědectví a dokumenty a kapli?

Ano, objevila jsem starou fotografii kaple z roku 1900, kde je kaple vyfocená tak, jak skutečně vypadala po dokončení. Nebo fotografie ze slav-

ností na Radhošti, o nichž se moc neví.

V té výstavě chci ukázat, co za těch 30 let Matice udělala i co bylo předtím a vlastně i rozklíčovat některé mýty a omyly, které jsou o kapli napsány, abych je uvedla na pravou míru. Kaple vypadala v roce 1905 takto a 1927 takto a pak bylo i období, které bylo mrtvé a nebylo nijak zaznamenáno. Také chci, aby byly vidět i tváře lidí, kteří mají velké zásluhy, nejen současných členů, ale také členů, kteří stáli za myšlenkou pouti sv. C+M, to úsilí trvalo 35 let.

K zániku Matice Radhoštské došlo v září 1951

Matice Radhoštská přežila těžká období obou světových válek a období míru mezi nimi věnovali členové spolku zmíněné zásadní přestavbě. Nejkritičtější chvíle pro spolek i pro kapli přišla paradoxně v době vytvořeného míru, v letech po ukončení II. světové války. Tehdejší předseda spolku Děkan Medard Horák obdržel roku 1951 dopis, v němž mu úředník okresního národního výboru stroze oznamuje, že další trvání spolku není právně opodstatněno. V tom roce 1951 měla Matice 500 členů a „po dobrovolném rozchodu spolku“ byla ze spolkového seznamu vymazána.

Nebyla zrušena jen Matice Radhoštská, ale všechny spolky, včetně Pohorské jednoty Radhošť, prvního českého turistického spolku z roku 1884. Kaple přečkala období jen díky nadšencům z řad členů ČSL z Trojanovic a Dolní Bečvy, kteří po dlouhých 43 let brigádnicky zajišťovali její nejnuttější údržbu. Teprve 16. července 1994, z podnětu předsedy KDU-ČSL v Trojanovicích pana Jana Tichavského, Jaroslava Adamce, Františka Gajduška a Elišky Lipové byla činnost spolku Matice Radhoštské obnovena.

Matice zajišťovala po celou dobu existence velkou řadu oprav

Nejvíce úsilí asi stála přístavba zvonice a dřevěné šindelové opláštění z let 1924-1927. Od roku 1948 nejsou o kapli, s výjimkou opravy zvonice v roce 1982, po dobu čtyřiceti let téměř žádné písemné zmínky. Lidé však kapli udržovali, prováděli drobné opravy svépomocí, bez dokumentace. Všechny práce udělali místní občané, kteří se snažili získat prostředky různými způsoby. Nejznámější je tradiční vaření guláše na cyrilometodějské pouti 5. července,

z výtěžku pak hradili nejnuttější opravy. Zatímco původní Matici patřily i pozemky kolem kaple a např. už ve třicátých letech minulého století zářila kopule kaple do noci stovkami žárovek, obnovená Matice převzala kapli bez elektřiny, bez pozemků. Za rok existence Matice se podařilo v roce 1995 kapli znovu elektrifikovat. Odborný průzkum záhy ukázal, že místo původně zamýšlené částečné rekonstrukce dřevěné části stavby, musí být celá zvonice demontována a nahrazena replikou.

Díky odhodlání předsedy Drahomíra Strnadla, se hrstce nadšenců, během deseti let podařilo splnit vše, co si předsevzali. Kaple byla znovu elektrifikována, odborná tesařská firma vybudovala za použití tradičních technologií novotou vonící dřevěnou zvonici, byly vyměněny houbou napadené části krovu kaple, její střecha a kopule byla pokryta měděným plechem a postupně byl obměňován šindel na plášti kaple a ochozu. Po zajištění těchto nezbytných oprav došlo i na restaurování historických okenních vitráží, a do důstojné podoby byl doplněn nový oltář s ostatky světců a ambon z aralského mramoru. Byl restaurován originál obrazu Valašská Madona v dolním kostele ve Frenštátě. Byly pořízeny nové lavice a vstupní dveře. Opravy má tak kaple za sebou, ale i běžný provoz a údržba jsou finančně náročné. Např. jen pravidelně obnovená impregnace dřevěného pláště stojí 300 tisíc korun.

A pár slov na závěr

Je nás asi do 40 členů, všech věkových skupin, neděláme žádné náborů ani necílíme na velkou základnu. Náš předseda Drahomír Strnadel s nadsázkou tvrdí, že čím méně nás je, tím lépe pracujeme. Nový člen musí být přijat valnou hromadou, povětšinou jej k nám dovede zájem o kulturu, památky, shodná morálka, víra a nastavení životních hodnot. Nejsme církevním spolkem, ale s církví spolupracujeme, kaple je chrámem, který by měl sloužit svému účelu. Zlatým hřebem výstavy je i video (tedy ještě na VHS) z výstavy ve Vsetíně, které jsme převedli do digitální podoby. Návštěvníci výstavy se dozví opravdový příběh kaple a událostí na Radhošti, který je významným místem nejen poutním a turistickým, ale je spojen s vlasteneckým a národním významem. Výstava vznikla z mé badatelské činnosti. Není to tak, že bych otevřela archiv Matice a ukázala jej ve výstavě. Byla a je to dlouhodobá mravenčí práce sbírání různých střípků tak, abych je pak správně zařadila do mozaiky radhoštského příběhu.

Výstavou bych chtěla oslovit také veřejnost, aby mi pomohla některé střípky doplnit. Budu moc ráda, když mi lidé poskytnou historické pohlednice, nebo fotografie. Dokumenty bych ráda uložila aspoň digitálně do archivu Matice.

*Děkuji za rozhovor,
Romana Stejskalová*

